

verspild vertuig gebrach
gustuk op
aan het
p. groote
infra- en
t, er zijn
wat met
in zelfs al
aan ze de
verre te
nand zijn,
gmakende
de strijd
nd om de
dat Gods
bouwd in

zaak van
ynode te
eschilpunt
onder de
de blijven
n waarom
gevoelen
innen ver-
en moeten
voor een
grondelijk
tootmoed
„ten deele
de zijden
ng, waar-
van den
uadsbesluit
rden van
oor beide
erde erve

dankbaar,
igde wijze
e, dat het
daar onze
als Calvin
orgestaan
n bescher-
ke critiek,
merika op
is meenen
erder had
al kunnen
per in den
ralapsarier
is, dat
lavinsk in
niet voor
hoogstens
van het
aparisme,
fie in het
dt te kort

ok tot deze
had en
e, die voor
moods zelf
of andere
beid met
r nu onze
te om te
le Kerken
en beliden
er critiek

we nader
ur nu reeds
in Utrecht
geschieden
ging juist
toijster zelf
teff, hopen
n zijn ge-

uze Gere-
schritten,
het infra-
f hebben,
preekt het
belijdenis-
den is het
en en te
nulier sluit
et de be-
is, kan in
iet onder-
ndeekte-
een even-
er scherp
at de per-
uifjende
nondeling,
heim zal
mogelijk
e Generale
oy gelijk,
s van onze
apsaristen
in of van
e Synode
n worden

juist ge-
uitspraak
di op dit
t, nam o. i.
it in. Ze
briften ten
verkiezing
volgen”,
de supra-
iten of te
e, dat de
eschilpunt
en dat al-
er Gerefor-
stellen”,
zich zelf
oorstond,

dhaven in
wige uit-
niet name
op grond
te die uit-
tezien ge-
het wel-

individuele of massale bearbeiding.
De individuele methode, die verrewer het meest wordt toegepast, is deze, dat men de volkleden en de enkelingen van het volk, tracht te bewerken. Men let niet op het bosch, maar moet zich richten op de boom. Men vraagt er niet naar, of iemand kluisenaar of landvoogd is. Vooral de Herenhuizen meenen, dat de individuen, de enkelingen, tot het geloof moeten gebracht, o.a. Spangenberg.

De massale methode richt zich eerst op de hoofden des volks, en zijn die gewonnen, dan moet het heel volk goedschiks kwaadschiks wel volgen. Rome deed zoo, en was niet kiesch in het gebruik der middelen, want met het woord: „Dwingt ze om in te gaan” verdedigt ze hare methode om met het zwaard zelfs de volkeren te bekeeren.

Wij, Geref., zijn met zulke methode niet ingenomen, want om een groote massa gedoopten die in hun hart Heidenen bleven, geven we niet. Ze zijn gelijk aan dat gemene volk dat met Israël mee uit Egypte trok, en dat Gods volk veelzins tot een valstrik was.

Toch hebben we ook tegen de individuele methode bezwaren, en wel deze: 1. ze duurt zoo lang, 2. ze kost zoo veel, 3. ze komt bijna nooit tot haar doel. De statistiek leert ook dat het aantal geborenen het aantal bekeerden overtreft. De rechte methode ligt in het midden, d.w.z. we willen een nationale bearbeiding, van uit de centra des volks, waar de pols van het volkaleven gevoeld wordt, — maar tegelijk ook een persoonlijke bearbeiding dergenen die onder het woord komen.

De religie toch is eigendom van één en van velen. Ze is organisch met het gehele volk verbonden. Ge hebt niet te doen met den afgodendienst van één enkele, maar van heel een volk; en die oefent daar invloed uit op geboorte, opvoeding, huwelijk, kunst, wetenschap, ziekte, dood. De missionaire Dienaar moet werkzaam zijn tot wedergeboorte van het gehele volk; moet daartoe zich wenden tot het gansche volk in al zijne rangen en standen, en dan alleen, zal die bearbeiding van het geheel hem bij de bearbeiding van de enkelingen omgeven ten goede komen. Dat is werken als het sunderig in de drie maten meels, en niet als een drijven van een oliedrappel op de wateren.

Daarom moeten de centra aangepakt. Wie Nederland wil bewerken, gaat niet naar Urk, noch naar Kootwijk, al ligt 't ook in 't midden van het land. Paulus ging naar de centra van het Grieksch en Romeinsche volkaleven, naar Corinthe, Athene, Rome. Daar in moet hij zijn ons groote voorbeeld. De Zending moet aanvullend optreden, als een geestelijk kampioen tegenover de stelsels van het Heidendom. Hij moet er slag van hebben om (naar Sadrach's woord) de lieden met het Woord dood te slaan. De valsche bevrediging, die het Heidendom schenkt, moet door hem worden onmaskerd. Zekere bevrediging geeft de afgodendienst, maar niet de ware. Dat moet aangevoeld, veelbaer gemaakt. Zoo komt het Christendom tot zijn recht, waar het aan de diepste vragen van het hart alleen ware bevrediging geeft.

Ook moeten de missionarissen zich weten aangepast te maken bij de conscientie des volks. In ieder volk zijn elementen aanwezig, die hij moet aanvaullen. Het uitgangspunt van zijne prediking vindet hij in het hart zijner toehoorders. Op het stramien der natuurlijke Godskennis bodure bij de kennis der bijzondere Openbaring. Denk aan Paulus' rede op den Areopagus te Athene. Hij begon met het opschrift op dat altaar: den onbekenden God, en trachtte winst te behalen voor het Koninkrijk Gods met hetgeen bij de Heidenen gevonden werd. Beriep hij zich niet op een der Grieksch dichters, die het volk kende? Onder de Heidenen schittert ook nog zoveel heilrijks dat er is door de gemeene genade Gods, en juist omdat dit ook uit God is, moet de missionaire Dienaar het gebruiken.

En bij dat alles vindt hij ook nog spraken van bovennatuurlijk licht, verhalen die het gemeenegeest zijn der gansche menscheit, zoals de traditie omtrent Paradijs en Zondvloed. Met dat alles moet hij winst doen voor de sake Gods.

De derde methode raakt de angst, hoe die moet worden geborgen. De Zending mag niet gelijk zijn aan aan de struifvogel, die hare jongen niet kent, waarvan de Heere zegt in het boek Job dat zij hare eieren in de aarde laat, en in het stof die verwarmt, en vergeet dat de voet die drukken dan en de dieren des velds die vertrapten kunnen, en die zich verhardt tegen hare jongen, alsof zij de hare niet waren, doch waarvan ook nog geschreven staat: God heeft haar van wijsheid onthout en heeft haar van het verstand niets meegedeeld.

Wat in de Zending door moeielvollen arbeid tot stand wordt gebracht, moet ook zoo uitteekend mogelijk worden bewaard. Dat kan onmogelijk in de moderne Protestantische Indische Staatskerk, waar alleen geestelijke dorheid is te vinden. Daarom moeten plaatselijke kerken geïnstitueerd worden. Zoodra er plaatselijke broeders uit de Heidenwereld gekomen zijn tot kennis van God en Goddelijke zaken, kan men overgaan tot kerkformatie, tot instelling der ambten. En dan moet het niet bij beginsels van kerkes blijven, maar de Zending moet ook aan hare zelfvolmaking arbeiden. Dit doel staat ons voor oogen, levende groeiende, bloeiende kerken van Christus in Indie te krijgen. En als die tot zelfbewustzijn en tot zelfstandigheid gekomen zijn, is onze voeding niet langer noodig.

Met een toespisselijk woord eindigt spreker zijn opwekkende rede. Verlangt uwe armen, zoo riep hij ons toe, verduubelt uwe krachten. „T is een werk voor de eeuwigheid, die gij ter hand neemt. Tracht goed thuis te komen in de Zending's geschiedenis, en uw hart zal voor deze zaak steeds meer open gaan. Hier geldt zeker onbekend maakt onbemind. En zoo de Zending uw hart heeft, heeft ze ook uw gaven en uw gebed. Beide zijn haar o zoo noodig. Zonder uwe gaven kan de beste methode niet toegepast, en zonder uw gebed baat die methode niets, want vergeefs zouden we arbeiden zoo God Zijn hulp aan 't werk ontzegt. Wij moeten doen wat we maar eenigzins kunnen, en dat is: den Acoluap in het venster leggen, omdat de wind de snaren bevoert en het lieflijke geluid doe ruischen. Arbeidende, bidden, we! Ontwaak, noordewind! en kom, gij zuidewind! doorwaai mijnen hof, dat zijne speerijen uitvloeiend! O, dat mijn liefste tot Zijnen hof kwame, en atc Zijne edele vruchten!

Het is uitsmeend gezien, dat de Zeeuwsche Kerken, eer ze den zendingarbeid ter hand nemen, zich eerst over de rechte zendingmethode laten inlichten.

En ze konden daarbij geen beteren praed- viseur vragen dan Da. Renkema, zoals dit keurig en principieele referat bewijst. Moge nu spoedig op het zeggen het doen volgen en ook Zeeland een eigen zendingdienaar uitzenden.

S. f. 1, G. A. G. f. 250, X. X. f. 1, fam. F. f. 250, S. f. 250, W. F. H. f. 250, G. G. f. 5, Mevr. B. f. 2, A. v. B. f. 1, G. B. f. 150, A. M. f. 1, fam. W. f. 150, J. W. f. 180, v. V. f. 2, Mevr. H. f. 250, G. f. 150, M. B. f. 250, R. V. en f. 250, N. N. f. 250, V. D. f. 1, W. K. f. 250, N. N. f. 1, R. C. V. f. 250, J. W. R. f. 250, N. N. f. 250, W. W. f. 250, W. W. f. 1, I. f. 150, N. N. f. 30, G. F. f. 1, v. d. L. f. 050, I. f. 5, J. en M. f. 250, N. N. f. 020 en J. E. V. te Batendr. f. 250, samen f. 150.

Giften: van J. M. te Zw. f. 5; door Ds. v. L. te Grik, Meij. Wed. K. f. 60; N. N. f. 10; Jan v. Z. f. 250; G. H. 's Gravenh. f. 1; Ds. v. K. Oppen. f. 250; door Ds. K. Utr. N. N. f. 1, en enige meisjes f. 350; Meij. T. Rott f. 1; V. D. Nussp. f. 10; W. G. B. Amst. f. 350; G. v. S. Noordel. f. 150, en N. N. f. 1.

Bij H. v. Emmerik: van D. K. te Hilv. f. 10. Met inbegrip van onze vorige verantwoording blijft er nu te samen f. 481.85 uit liefde van buiten de gemeente gegeven. Doch er is *heden bij f. 1800 te kort*. En nu de bouw is aangevangen, moet ook spoedig de eerste termijn der aannemingssom betaald worden. Wie is er in staat en gewillig onder u, lezers, versamelaars en kerkeraden, niemand uitgesloten, om mede te helpen?

„Onze menschen hebben van geven verstand, dat hebben zij meermalen getoond” (Standaard 7 Mei j.l.). En „wie er (met het yeld) zijn God met dient, ook door de liefdadigheid mee te oefenen, voor dien ontleent het daaraan zijn waarde” (Heraut 20 Mei j.l.). Deze schoone uitspraken troffen mij, ook u? — Wilt er dan naar handelen. Moge de Heere dan zeggen tot het Noorden: „geef!” en tot het Zuiden: „houd niet terug!” terwijl ook van het Oosten en Westen des lands, of waar ook onze broeders en zusters deze roepstem vernemen, zij er een gunstig oor aan verleen. Wij hopen, dat ook andere Kerken hierna mede werken zullen, gelijk zij zieldijns vernam, dat de Geldersche reeds deed. Voor alle verleende en nog te wachten hulp, nu en bij voorbaat weder onzen vriendelijken dank.

Namens den kerkeraad,
Ds. W. MAAN.

Vreeland, 5 Juni 1906.

Buitenland.

Engeland. Het Anti-Puriteinsch verbond. — De Protestant Truth Society. In Engeland heeft zich een „anti-Puriteinsch verbond” gevormd, dat ten doel heeft „de vermakelijken van het volk te beveiligen” tegen de aanvallen van zene „Puriteinsche reactie”. De mannen van dien bond stellen zich ook voor, oppositie te gaan voeren tegen veel dat onder den naam van Temperance „reform” doorgaat, en strijd te voeren tegen de belemmeringen die de overheid in den weg legt aan het beoefenen van de danskunst. Ook wil de bond „alle pogingen weerstaan om het volk een engbarstig en bitter Sabbatarianisme op te dwingen”. Gelukkig dat er in Engeland nog vele mannen gevonden worden, die in den Engelschen Zondag een zegen zien voor het volk, en er met alle macht voor ijveren om hem te behouden.

Van veel ernstiger beteekenis voor het Engelsche volk achten wij het, dat 'e Ritualistische partij in de Engelsche staatskerk triumfeerend kan constateeren, dat de Protestantische geest al zwakker en onverschilliger zich openbaart. Het orgaan der Ritualisten, de *Church Times*, noemt het Heilig Avondmaal „de parochiale mis”, en daartegen wordt niet geprotesteerd dan alleen in Roomsche bladen, wier redacteuren er zich over beklagen, dat de leiders der Roomsche beweging Roomsche ceremoniën nadoen en zich bedienen van Roomsche spreekwijzen.

Wel bestaat de „Protestant Truth Society”, die een zestal jaren geleden gesticht werd door den Londenschen boekhandelaar Kenist. Kenist stierf in een hospitaal, aan de gevolgen van een steek met een bijtel, hem toegebracht door een steek tegenstanders, doch zijn werk werd door zijn zoon voortgezet. Dezez dagen hield de genoemde Society haar jaarvergadering in Exeter Hall. De heer Kenist sprak daar over de aanmatiging van de Romaniseerende richting, die stoutmoedig optrad door haar succes in Engeland — de citadel der beginselen van de Reformatie! Daarom had de arbeid der vereniging des te meer beteekenis.

Voorts besprak de heer Kenist de uittaling van den bisschop van Chester, die beweerd had, dat het gebruik van een misgewaad zou gewettigd worden, hetgeen beteekende dat de wet moest veranderd worden ten bate van de verbrekers van de wet. Groote meetings door den spreker geleid, waarbij misgewaden den vergaderden werden getoond, hadden een „nooit” op het voorstel van den bisschop uitgesproken.

Doch wat baten zulke vergaderingen, indien in de Protestantische Episcopale kerken gedurigmus worden gelezen en de predikanten die ceremonie in een misgewaad volbrengen? Het volk, dat het Protestantisch karakter in de Godsdienstoefeningen der Episcopale kerken wil gehandhaafd zien, staat tegenover het drijven der Ritualisten zoo goed als machteloos. Het beste zou zijn, als de Protestantische gezinde leden der Episcopale kerk de loederende kerken stichten, overal waar hun kerk de Ritualistische ceremoniën volgt. Maar daartoe zou gewenschd zijn, dat ten minste een bisschop zich met de leiding dier kerken belastte. Doch zulc een bisschop is niet te vinden.

Overigens kan worden gemeld dat de Wickliffe sprekers, die van de vereniging uitgaan in het verloop van jaar 3000 meetings hielden en zich verder bezig hielden met het bezoeken der menschen aan hunne huizen, terwijl zij 200,000 tractaatjes verspreidden.

Volgens ons heeft Engeland een man noodig van buitengewone begaafdheid, en vol van den Heiligen Geest, die het volk tot de wet en het getuigenis terug roept en die een dam kan opwerpen tegen den Romaniseerende stroom, die reeds tachtig jaren het werk der reformatie in Engeland zoekt te niet te doen.

Rusland. Tegen de Revolutie het Evangelie.

Het blijkt steeds meer, dat in Rusland de revolutionaire machten krachtig aan het woelen zijn. Hoe jammer dat eerst een jaar geleden de Russische regering vrijheid van conscientie heeft geproclameerd, en dat nog steeds datgene wat daardoor werd toegezegd, niet ten volle genoten wordt! Tegen de Revolutie is alleen het Evangelie opgewassen, doch hoe treurig wanneer de loop van dat Evangelie van staatswege belemmerd wordt! Wanneer het vrij wordt gelaten, oefent het niet alleen zijn gezegenden

invloed uit op den kring waarin het gebracht wordt, maar het prikkelt tevens de ambtsdragers der staatskerk, om te trachten door ijver en toewijding hun positie te behouden.

De toestand van Rusland stemt overeen met dien van Frankrijk vóór het uitbarsten der revolutie in 1789. In Frankrijk zocht men de oorzaak van den jammerlijken toestand van het land in tyrannie der regering en de voorrechten van den adel en der geestelijkheid, en in de onderdrukking van den burgerstand. Er gingen ook wel stemmen op die over de ellende van den vierden stand klaagden, maar daar werd minder op gelet. De derde stand wilde zeggens schap hebben over het bestuur van het land, en heeft deze ook verkregen.

In Rusland zijn er vele mistanden, even als in Frankrijk vóór de groote Revolutie. Maar dat deze zeer overvloedig worden is niet te ontkennen, evenals dit door de historie is bewezen ten opzichte van Frankrijk. En nu het denkbeeld van volksovereenkomst in Frankrijk wortel heeft geschoten en ook in de regering van het land wordt toegepast, is het er zeker niet beter op geworden.

De grootste kwaal die Frankrijk had, was het toenemend ongeloof. De encyclopedisten met een Voltairre aan het hoofd, hadden met God en zijn dienst gespot en waren daarin door het grootste deel van het volk gevolgd. Men proclameerde de rechten van den mensch, maar loochende het recht Gods. Daaruit werd de Fransche Revolutie geboren, die zooveel ellende over het volk uitgoot, dat men blijde was dat in Napoleon een man opstond, die haar in boeien sloeg.

In Rusland ziet men hetzelfde. „Geen God en geen meester meer”, dat is de leus ook van de Russische revolutionairen. Dezen revolutionairen is het er om te doen, een schrikbewind in te stellen, waarbij, zonder verhoor, overheidspersonen worden ter dood veroordeeld; welke vonnissen dan door het werken van dynamietbommen ten uitvoer worden geleid. De Russische doema of volksverteenwoordiging, die in deze dagen te Petersburg vergaderd is, met denzelfden revolutionairen geest beziel. Zij eischt afschaffing van de doodstraf, terwijl de revolutionairen vonnissen vellen en doodvonnissen ten uitvoer brengen, dat het een aard heeft.

Het is te hopen, dat de Caesar van Rusland een ander man blijkt te zijn dan Lodewijk XVI. Deze monarch kon de Revolutie niet bedwingen, niet alleen omdat hij zwak van karakter was, maar voornamelijk omdat hij zelf de revolutionaire denkbeelden had ingezogen. Dat de revolutionairen in Rusland instinctmatig gevoelen, dat het evangelie zich tegen hun heilloos streven kant, blijkt uit het feit, dat de Lutherische predikanten in de Oostzeeprovincien het bij de woelingen der laatste jaren zoozeer hebben moeten misgelden. Er was toch alle reden om te verwachten, dat zij door de mannen der Revolutie zouden ontsien worden. Immers zij hadden van de bureaucratie in Rusland zooveel te lijden gehad. De Russische regering had hen op allerlei manier vervolgd. Als zij naar hun ambt handelden, moesten zij dikwerf de swaarste straffen ondergaan. En niet, als benden oproermakers en brandstichters de Oostzeeprovincien afsloopen, dan waren het de Lutherische predikanten, die het meest te verduren hadden; en hunner werd zelfs door de woelingen gedood.

Laat ons hopen, dat de Russische regering door haar daden zal toonen, dat zij de kerken, die niet tot de Grieksch orthodoxe kerk behooren, inderdaad vrijheid van beweging geven wil.

N.-Amerika. De aanstaande Generale Synode der Chr. Geref. kerk.

The Banner of Truth geeft een overzicht van het agendum van de Generale Synode der Chr. Geref. kerk N.-Amerika. Enkele dingen hebben ons hierin getroffen. Vooreerst is ons gebleken dat de hoogleraren, aan wie de opleiding tot den Dienst des Woords is opgedragen, van Synode tot Synode door de Synode moeten benoemd worden. Nu doen sommige classen het voorstel om bijv. twee professoren eens nieuwe benoeming te geven, terwijl andere classen slechts één hoogleraar ter benoeming voordragen. Een classis is van oordeel, dat de tractementen der hoogleraren, die gemiddeld 1500 dollars bedragen, verhoogd moeten worden. Voor de nieuwe wereld is dit salaris al bijzonder laag. Er zijn hoogleraren die slechts 750 dollars ontvangen, ja, dit is nog niet eens het laagste tractement! Een classis spreekt er van, dat er een comité moet benoemd worden om gronden aan te koop voor het Jan Calvin college, omdat het gebouw in Grand Rapids te klein is.

Een belangrijk voorstel is door de classis van Orange City gedaan, om namelijk het bestuur voor de inwendige zending niet te continueren, en dien arbeid op te dragen aan de zorg der kerken en der classen. The Banner of Truth is daarmede niet erg ingenomen; wij verheugen er ons in, dat men in de nieuwe wereld ging gevoelen, dat ook het werk der inwendige zending van de plaatselijke kerk behoort uit te gaan.

Een stap in dezelfde richting wil een andere classis ten opzichte van de zending onder de Joden doen. Althans verlangt deze vergadering, dat het comité voor die zending zal gevormd worden door deputaten der classen, in plaats van door vier of vijf leden, die door de Synode benoemd worden.

Ook zullen voorstellen behandeld worden tot verbetering en uitbreiding van De Wachter. Hierin kunnen wij ons verheugen. Het is reeds verbliffend, dat genoemd orgaan steeds in bloei toeneemt.

Gemengd Nieuws.

Als men weten wil hoe men in Hollandse kringen van Amerika denkt over het goed praten van de beslissing der Synodus contracta van orthodoxe zijde, moet men lezen wat de Hope daaromtrent zegt:

„Een loepje met de Voorzichtigheid! — Men weet hoe de Hervormde Kerk in Nederland eenen Dr. Bahler, den Boeddhist, — niet een onzer bahlers, zoals een van de lezers der Hope het vermoede — onlangs vrijspreek, niettegenstaande het orthodoxe provinciale bestuur van Friesland hem had aangeklaagd omdat hij openlijk verkondigde, dat de heidensche Boedha het beter wist dan Jesus.

Deze vrijpraak door den „Synodus Contracta” een soort groote Commissie der Synode, werd dezer dagen te Utrecht aldaar dus verdedigd: Het personeel van dien Synodus Contracta wordt door het lot aangewezen. Het lot toch besliste dat in de Synodus Contracta de meerderheid liberaal was. In het lot ligt een goddelijk bestel. En dus slag het in het Goddelijk bestuur dat thans geen leertuch zoo gevoeld worden.” Kan het koddiger? — Neen, kon het grover, door hen die zich Dienaars des Goddelijken Woords noemen!

Een Brahms zending. Een Brahms zending, naar N.-Amerika uitgezonden, Marayana Krishna, hield enige weken geleden, een rede van den Kansel van All Souls' Episcopal-kerk in Kansas City. Hij was daartoe uitgenoodigd en sprak in den loop zijner rede aldus:

„Wij zijn overloden met Christen zendingen. Negentig procent hunner hebben geen verstand, en behalve dat begeeren wij uwen Godsdienst niet, met uw heilig boek. Wij hebben van ons zelve geen Godsdienst dan wij op kunnen, en willen er gaarne wat van afstaan. Dus bid ik u, Amerikanen, houdt uwe zoogenoemde zendingen thuis.

Wilt gij ons verchristelijken zendt ons dan mannen die bekwaam zijn om te onderwijzen; geleerden, die hun eigen schriftuur kennen. Tot zolang zijn de Vedas, onze vier boeken van wijsbegeerte, voor ons voldoende.

Toont mij een land waar Christelijke zendingen gewoest zijn, dat vooropstond; het bestaat niet. Er waren geen hongersnooden, geen plagen in India, voordat de Engelschen er kwamen. Ik ben hier in het belang van Indie.

Onder deze opmerkingen verlieten leden der gemeente de kerk, en later maakte de predikant Charles Ferguson zijne verontschuldiging over de opmerkingen door Marayana Krishna gemaakt. Maar het feit dat hij den Brahman liet optreden, teekent. Zeker is de heer Ferguson een geesverwant van den ten onzen bekenden Dr. Bahler, die zijn sympathie voor het Boeddhisme niet onder stoelen of banken stak.

Dat de Amerikaans-Episcopale Kerk meer vreedse elementen in haar schoot koestert blijkt uit het volgende, het geen wij in de Hope vinden: „In de Episcopale Kerk heeft men thans een Kerkelijk proces onder handen tegenover de geelsoelingen — of liever, ongelooftelingen van zekeren Dr. Craspey. De beschuldiging beweert onder meer, dat de oude belijdenis-schriften geen voorschrift des geloofs mogen heeten. Die moeten met de tijden gewijzigd worden — zoal niet door herziening, dan toch in allen gevalle in hare nitlering. En dat loopt hierop uit, dat men de leer der H. Drieenheid, ter vertolking in de handen der hedendaagsche, eigendunkige theologische beschouwing moet overhandigen — en de anthropologie, of leer aangaande den mensch, aan de mannen der wetenschap, die naar geen Bijbel vragen, overlaten moet, (Dr. Clarke). En wat de opstanding betreft, die moet niet als lichamelijke in werkelijken zin worden opgevat. Die was „geestelijk” — en daarmede bedoelt men niet, dat het lichaam een geestelijke hoedanigheid bekwaam, zoals Paulus er over spreekt (1 Cor. 15), maar het houdt slechts in, dat de Heer verscheen als een „geestelijk persoon”, zichtbaar alleen voor de zondigen, die in een geestelijke gestemdheid vatbaarheid beraten om Hem waar te nemen. Het lichaam bleef in de splonke rusten — de persoon, alsof hij weer ten leven gekomen ware, vertoonde zich nu en dan als een geestelijk wezen uit de geestenwereld. De voorstelling en gedachte van een lichamelijke opstanding, volgens het dictum van Dr. Craspey, behooren tot de bloote traditie, en moeten als verdichting beschouwd worden — bedrog, hoe vroom ook de bron waaruit ze ontstond”.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE COVENANTER.

VI.

IN DEN STRIJD.

Intusschen waren de ruiters de heuvels genaderd. Daar dicht bij stonden ze stil en schenen even raad te houden. Toen stegen er twee at en begonnen een heuvel te beklimmen. Zoodra de schildwachten dit merkten verschoelen zij zich.

De twee ruiters berikten den heuveltop en lieten hun blik gaan over de vlakte. Daar was echter reeds niets bijzonders meer te zien. „Dat is mis”, zei Ralph tot Lennie; „ze zullen nu wel afrekenen.”

„Misschien”, sprak Ralph, nadruk leggend op dat woord; „ik heb 't al anders beleefd.”

De twee mannen waren nu tot den troep ruiters teruggekeerd. Weldra zaten ze weer op, en nu zwenkten allen eensklaps, en reden in vollen draf de heuvels langs.

Toen de schildwachten dat bespeurden kwamen zij uit hun schuilhoeken te voorschijn, draafden naar beneden, en staken zoo snel zij konden de vlakte over, die tusschen de heuvels lag, waarna zij met even grooten haast de hoogten aan de andere zijde beklommen.

„Dit vreesde ik wel”, sprak Lennie, „onze vrienden begrijpen het ook. De vijand is ons op 't spoor, en zal nu aan den anderen kant aanvallen. God zij onzen broeders genadig!”

Wat er nu verder gebeurde, konden onze beide vluchtelingen niet zien. Doch een kwartier later hoorden zij duidelijk hoe er geschoten werd, en drong een verward geluid van stemmen, en een woest geschreeuw tot hen door.

„Ik ga onze vrienden helpen”, riep Lennie. „Blijf gij hier en wacht tot het voorbij is.” Maar Ralph wilde dat niet. Hij volgde zijn makker naar omlaag, toen weer omhoog, tot zij den omtrek overzien konden. Voor hun doel echter kwamen zij te laat. In de nabijheid was geen mensch meer te zien. Heel in de verte bewogen zich nog enkelen, maar of dat vrienden of vijanden waren viel niet uit te maken.

Voorzichtig gingen de mannen verder. De grond toonde overal sporen van voeten, maar ook van paardenhoeven. Hier en daar lag een kleedingstuk, een hoed, en zelfs vonden ze een wapen en daarbij een bosk; alles bewees, dat het hier woest was toegegaan. Dat bleek nog duidelijker uit hetgeen Ralph later vernam.

De troep ruiters, die in last had alle vergaderingen van Covenanters te verhinderen of uiteen te drijven, was de heuvels omgereden, ten einde zoo de vluchtelingen te bereiken. Wel hadden deze zich zooveel mogelijk gehaast en verspreid, maar velen konden niet vlug voort, en zagen weldra de vijandige schaar vlak bij zich. De aanvoerder reed vooruit en riep:

„In naam des konings, staat stil en wie wapens heeft geve ze over!”

De schildwachten hadden inmiddels zich bij de vluchtenden gevoegd en plaatsten zich rondom hen. De wachters waren meest jonge, kloekke mannen, die zich niet haastten aan het bevel te voldoen.